

Zápis z 8. pracovného stretnutia Komisie pre správu národnej domény zo dňa 17. mája 2011

- Prítomní:** Ján Hochmann (MF SR), Peter Bíro (MF SR), Juraj Ondriš (ccTLD manažér), Miroslav Strečanský (ccTLD manažér), Michal Hrabovec (registrátori domén), Filip Hanker (používatelia internetu), Ján Gallo (poskytovatelia internetových služieb)
- Prizvaný:** Patrik Krauspe (ccTLD manažér), Ing. Juraj Eliáš (predseda predstavenstva, Združenie pre správu národnej domény SK)

Program:

1. Návrhy a ciele Združenia pre správu národnej domény SK
2. Vyhodnotenie záverov predchádzajúceho stretnutia.
3. Ostatné.

K bodu 1:

Tento bod programu uviedol Peter Bíro. Na ostatnom stretnutí komisie bol jej predseda poverený prizvať zástupcu Združenia pre správu národnej domény SK, ktorý by mal predložiť ucelený návrh o cieľoch a požiadavkách Združenia.

Ing. Juraj Eliáš, predseda predstavenstva Združenia pre správu národnej domény SK, prezentoval jeho ciele. Združenie vzniklo 2. 2. 2004 a hlavným zámerom bolo doriešiť problémy okolo národnej domény. Podľa jeho slov združujú 5 veľkých telekomunikačných spoločností a 4 registrátorov. Služby týchto spoločností sú závislé vo veľkom rozsahu od segmentu národnej domény. Hlavnými otázkami, ktoré trápia členov združenia, je otázka riešenia bezpečnosti domény ako takej, a tiež otázka prevádzkovania DNS systému v prípade, že by sa čokoľvek stalo so súčasným prevádzkovateľom.

Následne Juraj Eliáš zhrnul základné ciele Združenia:

1. Dosiahnuť to, aby existoval mechanizmus, ako v prípade pohromy znovu sfunkčňiť prevádzku registračného systému čo najskôr. V prípade právneho, alebo technického zlyhania, nástroje, ktoré má štát v súčasnosti k dispozícii, neumožnia podľa tvrdenia J. Eliáša sfunkčňiť prevádzku registračného systému.
2. Bezpečnosť domény z trochu iného pohľadu. V súčasnosti je doménový záznam najnapádanejšia záležitosť. Preto je potrebné zvrchu zaviesť mechanizmus na jeho ochranu, teda zabezpečiť doménové záznamy prostredníctvom protokolu DNSSEC.
3. Zmeniť model fungovania registrácie domén na Slovensku. Hoci sa chválime, že máme na Slovensku veľké množstvo registrátorov, sú to podľa J. Eliáša iba predajcovia služieb SK-NIC. Združenie to chce dostať do stavu, keď na Slovensku bude ďaleko menej prevádzkovateľov registračných systémov, ktorí budú uzatvárať zmluvy s držiteľmi domén. Tento systém by bol podľa Združenia ďaleko flexibilnejší.
4. Znížiť cenu domény na Slovensku. Cena okolo 20 € pri súčasnom počte domén nemôže byť podľa J. Eliáša nákladová. Jeho želaním je, aby sa SR čo najviac priblížila stavu v Českej republike, ktorá všetky vygenerované peniaze vráti komunite, prípadne vymyslí projekt, ktorý je v jej prospech.

V následnej diskusii sa F. Hanker opýtal, akú cenu si na Slovensku v súčasnosti predstavujú. Podľa J. Eliáša si ľudia, ktorí sú viac cenovo citliví, si viac registrujú domény v zahraničí (napr. na doménach .to alebo .com) a tým nám utekajú ľudia, ktorí by si za priaznivejších cenových podmienok registrovali doménu na slovenskom internete. Na položenú podotázku, či ide o ľudí alebo o firmy, J. Eliáš podotkol, že ide predovšetkým o ľudí. Firmy na tú cenu nie sú až tak citlivé. M. Strečanský vyjadril svoj súhlas, že otázkou zvýhodnenia ceny domény pre fyzické osoby – nepodnikateľov sa SK-NIC bude zaoberať v rámci komplexnejšieho balíka problematiky zjednodušenia prístupu ľudí na internet, umožnenia prezentácie ľudí na internete, resp. celkovej internetovej identity pre bežného občana.

Peter Bíro uviedol, že cena domény súvisí s návratnosťou prostriedkov, a tiež že v samotnej Európe existuje veľké množstvo registračných modelov, nielen tak často spomínaný model český. Napríklad pri doméne .eu nie je vôbec možné, aby sa registrátorom stala fyzická osoba, musí to byť osoba právnická.

Juraj Ondriš súhlasí s tým, že SK-NIC by mohol byť označovaný za prirodzený monopol, preto sa chce správať v rámci určitých hraníc. Preto aj v tomto roku pristúpil k zníženiu ceny za prístup k záznamu domény a v tomto trende hodlá aj do budúcnosti pokračovať. Keďže zvyšujúci sa počet zaregistrovaných domén prináša úspory z rozsahu, vytvára sa priestor, aby SK-NIC postupne cenu znižoval.

Podľa M. Strečanského je pre SK-NIC najprioritnejšia otázka bezpečnosti. SK doména by mala zabezpečovať istý stupeň ochrany pred zneužívaním, ale zároveň by mala byť dostupná medzi obyvateľstvom. Medzi týmito dvoma otázkami je potrebné nájsť rozumný kompromis. Peter Bíro zdôraznil, že z domén .com a .net pochádzajú najväčšie bezpečnostné útoky, možno práve preto, že ich získanie je také neformálne. J. Eliáš reagoval, že z hľadiska bezpečnosti je potrebné vytvoriť niečo, čo by nás posunulo ďalej. Za financie, ktoré vznikajú pri správe národnej domény, by bolo zmysluplné financovať projekty na ochranu pred spamom, zaoberajúce sa bezpečnosťou a podobne. A prioritou by mal byť DNSSEC.

P. Krauspe reagoval na niektoré vyslovené otázky. Podľa jeho slov sú databázy SK-NIC plne redundantné, preto sa len ťažko môže prihodiť niečo, čo nenávratne vymaže doménu z internetového sveta. Navyše sa pravidelne vykonávajú zálohy na fyzické médiá, ktoré sú uložené v bankovom trezore. Podľa J. Eliáša je to stále iba v rámci jedného subjektu, preto v prípade právnej havárie neexistuje cesta späť, teda obnovenie databázy iným subjektom. Podľa M. Strečanského je táto problematika právne upravená v Zmluve o spolupráci medzi MF SR a SK-NIC, preto sa táto problematika rieši v zmysle zmluvy.

DNSSEC sa podľa P. Krauspeho bude riešiť v pripravovanej novej aplikácii, pričom budú nasadené aj ďalšie technológie ako IDN, API pre registrátorov atď. Podpisovanie zóny nie je triviálna záležitosť, preto je technológia DNSSEC plánovaná na implementáciu v rámci komplexných úprav Pravidiel a celej aplikácie.

Podľa P. Krauspeho nie je pravda, že by všetci chceli registrátori „podpisovať koncové zmluvy“ s držiteľmi domén, pretože s tým súvisí aj povinnosť overovania identity. Sú na to veľmi rôznorodé názory, rozdiely panujú najmä medzi väčšími a menšími registrátormi. Takže pravdepodobne bude SK-NIC nútený vytvoriť kombinovaný model, to znamená, že posunie overovanie identity v prípade záujmu na registrátora, na základe istých záruk z jeho strany. J. Eliáš naďalej tvrdí, že český model,

kde je malé množstvo registrátorov ako prevádzkovateľov registračného systému, ktorí uzatvárajú koncové zmluvy, je lepší, pretože koncoví držitelia nemusia uzatvárať zmluvy so správcom systému. Podľa M. Strečanského uzatváranie rámcovej zmluvy so správcom chráni držiteľov domén, ktorí majú týmto silnejšie právne postavenie pri prípadných sporoch. Podľa M. Hrabovca počet registrátorov vychádza z historického stavu a nebolo by žiaduce ho radikálne zmeniť. Navyše niekoľko krokov vo veci zvyšovania právomocí registrátorov a znižovania ich počtu sa už vykonalo a ďalšie sú pripravené. Podľa P. Bira je rozhodne ochrana koncového zákazníka silnejšia u nás, ako v decentralizovaných registroch, čo je správne.

Podľa M. Hrabovca v celej diskusii ide o to, či sa správca databázy ako prirodzený monopol správa efektívne a prenáša to do koncových cien, aby sa registrátori na trhu bili o to, kto zaregistruje ktorú doménu.

J. Ondriš zdôraznil, že pripomienky Združenia SK-NIC zapracoval do zásad nových pravidiel, teda budú vytvorené podmienky pre zvyšovanie kompetencií registrátorov prípadné znižovanie ich počtu. Zároveň bude SK-NIC znižovať cenu a umožní registrátorom, aby si overovanie identity držiteľov vykonávali sami. Na začiatku práce na nových Pravidlách sa komisia dohodla, že nechce robiť v rámci počtu registrátorov žiaden radikálny rez, tomu sa prispôbil aj návrh zásad Pravidiel.

J. Eliáš si myslí, že registrátori na Slovensku sú iba nosiči papierov na jednu alebo druhú stranu. Registrátor by mal mať podľa neho prístup do databázy za ročný poplatok bez ohľadu na to, koľko domén spravuje. Databázu by mala spravovať nezisková organizácia. Na otázku M. Hrabovca, kto by mal tú organizáciu vytvoriť, J. Eliáš odpovedal, že na Slovensku existuje skupina ľudí, ktorí majú relevantné slovo v internetovej komunite, a tá by mala takúto organizáciu založiť. M. Hrabovec vyjadril pochybnosť o možnosti takéhoto postupu, pretože vždy budú námietky k relevantnosti tohto ktorého zástupcu komunity. A jediná možnosť by bola, že by takúto entitu založil štát, čo by ale nebolo v súlade so záujmami ani registrátorov, ani držiteľov domén.

F. Hanker požiadal o zaslanie ucelenej textovej formy požiadaviek, argumentov a názorov Združenia, s jednotlivými časťami tak, ako boli popísané, rozčlenenými do podrobností, aby to členovia Komisie mali v konzistentnej forme a vedeli prípadne zaujať stanovisko. Takisto požiadal o zaslanie aktuálneho zoznamu členskej základne a záverov valného zhromaždenia, ktoré sa má konať 18. mája 2011.

M. Strečanský v závere požiadal J. Eliáša, aby predstavitelia Združenia viac sledovali dianie, pretože ich informácie nie sú aktuálne. SK-NIC zaslal návrh zásad nových pravidiel členovi predstavenstva Združenia Igorovi Strečkovi už 29. 3. 2011, preto tvrdenie J. Eliáša, že návrh nevidel, znamená, že medzi členmi Združenia viazne komunikácia. Navyše zatiaľ zo strany Združenia neexistuje na tieto zásady žiadna reakcia. SK-NIC nechce robiť revolúciu, ale vyjsť v ústrety čo najväčšiemu počtu ľudí. Problémom, ktoré Združenie pomenovalo, bude SK-NIC pri tvorbe nových pravidiel venovať pozornosť.

K bodu 2:

K úlohe 4/2011: Zmena bola zverejnená v apríli, platná bude od 1.6.2011, úloha bola splnená.

K úlohe 5/2011: JUDr. Tomáš Borec bol oslovený, vyjadril sa v tom zmysle, že by mal existovať procesný rámec spolupráce, teda zmluvný vzťah. Predseda Komisie posunul tento návrh nadriadeným, ktorí by sa mali vyjadriť.

K úlohe 6/2011: Keďže je to náročná otázka, jej riešenie bude predmetom samostatného zasadnutia Komisie.

K úlohe 7/2011: Predseda komisie kontaktoval oddelenie zvláštnych úloh, ktoré navrhnu riešenie tejto procesne komplikovanej záležitosti, pričom niektoré otázky musia ešte konzultovať s NBÚ SR.

K úlohe 8/2011: Úloha bola splnená.

K úlohe 9/2011: P. Krauspe informoval, že návrh nových Pravidiel bude hotový orientačne do 30. 6. 2011. Príprava a implementácia nového centrálného registra závisí od termínu schválenia návrhu nových Pravidiel, vykonania tendra na dodávateľa a návrhu dodávateľa na celkový harmonogram vytvorenia a nastavenia systému.

Celkový harmonogram vytvorenia a nastavenia systému bude trvať približne 8 mesiacov a bude rozdelený do nasledujúcich fáz (z ktorých niektoré môžu prebiehať celkovo alebo čiastočne paralelne):

1. Inštalácia a konfigurácia HW a SW
2. Konfigurácia a prispôsobenie centrálného registra
3. Konfigurácia a prispôsobenie rozhraní centrálného registra (web, API - EPP/SSL, whois)
4. Analýza súčasných dátových štruktúr, návrh mechanizmu migrácie, príprava migrácie
5. Prvé vykonanie migrácie a umiestnenie dát na testovací systém pre registrátorov
6. Nastavenie a konfigurácia systému DNS serverov
7. Druhé vykonanie migrácie a umiestnenie dát na testovací systém pre registrátorov
8. Akceptačné testy
9. Finálne vykonanie migrácie

K bodu 3:

J. Hochmann informoval, že dňa 13. mája 2011 špecializovaná jednotka pre riešenie počítačových incidentov v Slovenskej republike CSIRT.SK úspešne zavrhla druhý stupeň procesu akreditácie v európskom združení CSIRT/CERT tímov TF-CSIRT (Task Force of Computer Security Incident Response Teams) a získala tak status „accredited“. Akreditácia znamenala preverenie spoľahlivosti a funkčnosti CSIRT.SK uznanou autoritou Trusted Introducer, čím sa stáva dôveryhodným partnerom pre ostatné CSIRT/CERT tímy.

P. Bíro informoval, že na pôde EÚ sa v súvislosti s bezpečnostnou problematikou pripravuje množstvo krokov, tvorí sa návrh smernice, ktorá bude okrem iného riešiť aj zverejňovanie zoznamu oficiálne zablokovaných domén, resp. vytvorenie akéhosi národného registra blokováných domén.

Ďalej P. Bíro informoval o tom, že komisárka Neelie Kroes, zodpovedná za digitálnu ekonomiku, napísala list americkému ministrovi obchodu, v ktorom ho požiadala o odloženie spustenia domény .xxx a požiadala ministra financií SR o podporu v tejto téme.

P. Krauspe informoval o snahe niektorých odborných médií, aby komisia prijala mechanizmus zverejňovania informácií. Zároveň predložil návrh mechanizmu zverejňovania informácií Komisiou pre správu národnej domény .sk. Médiam, ktoré prejavia záujem sa elektronicky poskytuje finálny autorizovaný záznam zo zasadání Komisie. Záznam je médiám poskytovaný čo najskôr po jeho vyhotovení a zapracovaní prípadných pripomienok členov Komisie. Pri každom zázname je stanovené časové embargo na zverejnenie, ktoré je na druhý deň po dni rozoslania informácií médiám. Záznam sa na stránkach informatizacia.sk zverejní najskôr s uplynutím embarga. F. Hanker navrhol kompromisný návrh, že do zverejnenia zápisu na webe informatizacia.sk sa informácie preberané na komisii nezverejňujú, pokiaľ komisia nerozhodne o okamžitom zverejnení konkrétnej informácie. Návrh F. Hankera schválili členovia komisie jednomyseľne.

Termín nasledujúceho stretnutia bol dohodnutý na 9. 6. 2011 o 09:30 hod.

Záver:

1. **Úloha 10/2011:** Predložiť návrh nových Pravidiel poskytovania menného priestoru v internetovej doméne SK v paragrafovej forme.

T: 9. stretnutie komisie

Z: P. Krauspe

Zapísal: Patrik Krauspe

Schválil: Ján Hochmann